

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 9 grudnia 2021 roku w sprawie I C 334/20 z powództwa J. B. przeciwko Ubezpieczeniowemu Funduszowi Gwarancyjnemu z siedzibą w W. Sąd Rejonowy w Rawie Mazowieckiej w punkcie pierwszym zasądził od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z siedzibą w W. na rzecz powódki J. B. kwotę 14 000 zł tytułem zadośćuczynienia wraz z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 16 kwietnia 2020 roku do dnia zapłaty, a w punkcie drugim zasądził od pozwanego Ubezpieczeniowego Funduszu Gwarancyjnego z siedzibą w W. na rzecz powódki J. B. kwotę 4 902,83 zł tytułem zwrotu kosztów procesu wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie od dnia uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty. Nadto w punkcie trzecim zwrócił powódce J. B. ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Rawie Mazowieckiej kwotę 164,17 zł tytułem nie wykorzystanej zaliczki.

(wyrok k. 119)

Na powyższy wyrok apelację złożył pozwany zaskarżając go w części tj. w zakresie pkt 1 wyroku co do kwoty 8 000 zł oraz w zakresie pkt 2 wyroku co do kosztów procesu w całości

Działając stosownie do art. 368 § 1 pkt 2 k.p.c. zaskarżonemu orzeczeniu zarzucił naruszenie przepisu prawa materialnego określonego w art. 445 § 1 k.c. w zw. 444 § 1 k.c. poprzez jego wadliwą wykładnię, a w szczególności pojęcia „odpowiedniej sumy” i zasądzenie rażąco zawyżonej kwoty w następstwie nadania nadmiernej doniosłości okolicznościom mającym wskazywać na zakres doznanych przez powódkę obrażeń ciała oraz odczuwania przez nią dolegliwości bólowych i dolegliwości o charakterze psychologiczno-emocjonalnym.

Mając na względzie powyższe pozwany wniósł o:

- zmianę zaskarżonego wyroku poprzez zasądzenie w pkt 1 wyroku kwoty 6 000 zł w miejsce 14 000 zł, a w pkt 2 i 3 wyroku poprzez zasądzenie kosztów procesu stosownie do określonej w przepisie art. 100 zd. 1 k.p.c. zasady stosunkowego rozdzielenia kosztów i odpowiedzialności za wynik procesu,
- zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za II instancję, w tym kosztów zastępstwa procesowego wg norm przepisanych.

W uzasadnieniu apelacji pozwany wskazał, iż nie kwestionuje swojej odpowiedzialności, twierdząc jednakże, iż wypłacone w toku likwidacji zadośćuczynienie w kwocie 6 000 zł wraz z uzupełniającą kwotą 6 000 zł jest odpowiednie do rozmiaru krzywdy doznanej przez powódkę. Ustalając wysokość zadośćuczynienia pozwany miał m.in. na względzie opinię lekarza orzecznika (...), który określił uszczerbek na zdrowiu poszkodowanej w wysokości 3%, oraz fakt, iż taka sama wysokość uszczerbku w wysokości 3 % została również ustalona przez biegłego sądowego, co zostało zaakceptowane przez Sąd w uzasadnieniu wyroku. Wprawdzie wysokość ustalonego w formie procentowej uszczerbku na zdrowiu ma jedynie znaczenie pomocnicze w odniesieniu do rozmiaru krzywdy i wysokości, to jednak uwzględniając m.in. w/w opinie lekarskie pozwany podniósł, iż Sąd I instancji w sposób rażący zawyżył zasądzoną tytułem zadośćuczynienia krzywdę - z powołanej opinii biegłego sądowego wynika bowiem, iż po zastosowanym leczeniu zachowawczym i postępowaniu usprawniającym obecnie u powódki pozostaje jedynie niewielkie ograniczenie ruchomości lewego stawu kolanowego, zespół bólowy i poczucie pogorszenia sprawności, a zakres cierpień fizycznych powódki został określony przez biegłego jako „umiarkowany”, przy czym według zastosowanej przez biegłego skali oceny cierpień opartej na elementach uchwytnych w dokumentacji medycznej oznacza to relatywnie mały stopień cierpienia (miejsce 3 w 8-ośmio stopniowej skali, gdzie pozycja „8” oznacza najwyższym stopień cierpienia). Wobec powyższego oraz w świetle całokształtu zebranego materiału dowodowego pozwany wskazał, iż sumą odpowiednią w rozumieniu art. 445 § 1 k.c. byłaby łącznie kwota 12 000 zł. a zatem – uwzględniając wypłacenie, przez pozwanego Fundusz kwotę 6000 zł – należałoby przyznać powódce uzupełniająco kwotę 6 000 zł a nie 14 000 zł.

(apelacja k. 138-140)

W odpowiedzi na apelację powódka wniosła o jej oddalenie i zasądzenie od pozwanego na jej rzecz kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu apelacyjnym wg norm przepisanych.

(odpowiedź na apelację k. 156-157)

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja pozwanego jest bezzasadna i jako taka podlegała oddaleniu w całości.

Zdaniem Sądu Okręgowego, wyrok Sądu Rejonowego w zaskarżonej części jest prawidłowy. Podniesione przez apelującego zarzuty nie zasługują na uwzględnienie. Sąd Okręgowy podziela zarówno ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd I instancji i przyjmuje je, jako własne, jak i dokonaną ocenę prawną.

Pozwany zarzucił naruszenie przepisu prawa materialnego to jest art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c., który stanowi o naprawieniu krzywdy w postaci cierpień fizycznych i psychicznych będących skutkiem uszkodzenia ciała lub rozstroju zdrowia poprzez zapłatę odpowiedniej sumy tytułem zadośćuczynienia. Zdaniem pozwanego to kwota 12 000 złotych, a nie 20 000 złotych, pozwoli na zrekompensowanie rozmiaru krzywdy doznanej przez powódkę, z czym nie zgadza się również Sąd Okręgowy – przyznana bowiem powódce przez Sąd I instancji kwota zadośćuczynienia nie narusza w sposób oczywisty, jak to podnosi skarżący, zasad ustalania wysokości tego świadczenia.

Oceniając wysokość zadośćuczynienia przyznanego powódce przez Sąd I instancji w zaskarżonym wyroku należy bowiem mieć na względzie, iż zadośćuczynienie jest formą rekompensaty pieniężnej z tytułu szkody niemajątkowej i obejmuje swym zakresem wszelkie cierpienia fizyczne i psychiczne, które nie mogą być bezpośrednio przeliczone na pieniądze. Ustawodawca nie wprowadził żadnych kryteriów, jakimi powinien kierować się sąd przy ustalaniu wysokości należnego poszkodowanemu zadośćuczynienia, ograniczając się jedynie do stwierdzenia, iż ma być ono odpowiednie. Już z powyższego wynika zatem, iż pojęcie „sumy odpowiedniej” jest pojęciem o charakterze nieo określonym. Z tego względu w orzecznictwie, a także w doktrynie wskazuje się kryteria, którymi należy kierować się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia. Kryteriami tymi są m.in. wiek poszkodowanego, stopień doznanych cierpień fizycznych i psychicznych, ich intensywność i czas trwania, nieodwracalność następstw wypadku, rodzaj wykonywanej pracy, szanse na przyszłość, poczucie nieprzydatności społecznej, bezradność życiową oraz inne czynniki podobnej natury (vide wyrok Sądu Najwyższego z dnia 9 listopada 2007 r., sygn. akt V CSK 245/07, LEX nr 369691). Indywidualny charakter zadośćuczynienia przesądza o tym, że ostateczne ustalenie, jaka konkretna kwota jest „odpowiednia”, z istoty swej, należy do sfery swobodnego uznania sędziowskiego, lecz nie może to być uznanie dowolne. Zawsze musi ono opierać się tak na całokształcie okoliczności sprawy, jak i na czytelnych kryteriach ocennych, rzetelnie wskazanych w treści uzasadnienia (vide wyrok Sądu Apelacyjnego w Lublinie z dnia 5 maja 2008 r., II AKa 83/08, KZS 2008/12/68). W kontekście tych uwag stwierdzić należy, że zarzut niewłaściwego ustalenia kwoty zadośćuczynienia może być skuteczny w postępowaniu odwoławczym tylko wtedy, gdy orzeczenie w sposób oczywisty narusza zasady ustalania wysokości tego świadczenia. Tym samym praktycznie rzecz biorąc ma to miejsce przy ustaleniu kwoty symbolicznej bądź też nadmiernie wysokiej (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 12 sierpnia 2008 r., V KK 45/08, LEX nr 438427). Ponadto przyznane zadośćuczynienie, powinno z jednej strony przedstawiać realną, ekonomicznie odczuwalną wartość, z drugiej zaś powinno być umiarkowane, przez co należy rozumieć kwotę pieniężną, której wysokość jest utrzymana w rozsądnych granicach odpowiadających aktualnym warunkom i przeciętnej stopie życiowej społeczeństwa. W orzecznictwie ostatniego okresu podnosi się uzupełniający charakter zasady umiarkowanego zadośćuczynienia - w przyjętym wyżej znaczeniu - w stosunku do kwestii zasadniczej, jaką jest rozmiar szkody niemajątkowej, i wskazuje, że powołanie się przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia na potrzebę utrzymania go w rozsądnych granicach nie może prowadzić do podważenia jego kompensacyjnej funkcji (wyroki SN z dnia 12 września 2002 r. 2002 r. sygn. IV CKN 1266/00 niepubl. oraz z dnia 30 stycznia 2004 r. sygn. I CK 131/03, OSNC 2005, nr 2, poz. 40). Z tych też względów z uwagi na obecność sędziowskiego uznania, ingerencja w rozstrzygnięcie Sądu I instancji orzekającego może mieć miejsce tylko w wypadkach rażącego naruszenia kryteriów przyznawania zadośćuczynienia (por. przykładowo Sąd Najwyższy w

wyroku z dnia 15 października 2009 r., I CSK 83/09, LEX nr 553662 oraz Sąd Apelacyjny w Poznaniu w wyroku z dnia 10 stycznia 2008r., I ACa 1048/07, LEX nr 466432).

W przedmiotowej sprawie nie doszło do naruszenia w/w kryteriów przyznania zadośćuczynienia. Co prawda rację ma skarżący, iż wysokość trwałego uszczerbku w zdrowiu powódki nie była znaczna, to jednakże powyższa przesłanka w okolicznościach przedmiotowej sprawy nie mogła determinować ostatecznej sumy zadośćuczynienia. Należy w tym miejscu podkreślić, iż procentowe określenie rozmiaru uszczerbku na zdrowiu ma tylko charakter pomocniczy i nie może być podstawą określenia poczucia krzywdy poszkodowanego. To bowiem sąd na podstawie sporządzonych opinii i pozostałych zebranych w sprawie dowodów, uwzględniając doświadczenie życiowe i zasady logiki, określa rozmiar krzywdy i cierpienia doznanego przez poszkodowanego (por. wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z dnia 28 maja 2014 r., I ACa 1768/13, LEX nr 1480617; wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 24 lipca 2013 r., I ACa 715/13, LEX nr 1363003; wyrok Sądu Apelacyjnego w Gdańsku z dnia 12 lutego 2013 r., V ACa 1047/12, LEX nr 1321926; wyrok Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 26 czerwca 2014 r., I ACa 255/14, LEX nr 1499045; wyrok Sądu Najwyższego z dnia 5 października 2005 r., I PK 47/05, LEX nr 176307; wyrok Sądu Apelacyjnego w Łodzi z dnia 24 września 2013 r., I ACa 455/13, LEX nr 1381444), a w przedmiotowej sprawie na rozmiar krzywdy powódki poza procentowym uszczerbkiem w jej zdrowiu oraz umiarkowanymi dolegliwościami bólowymi powódki w trakcie leczenia miał również wpływ przebieg leczenia, sytuacja osobista powódki i fakt, iż ograniczenia w ruchomości zginania lewego stawu kolanowego mają charakter trwały. Skarżący bowiem nie dostrzega, iż powódka będąc osobą samotną, w wieku już dojrzałym, na skutek pozostawiania w opatrunku gipsowym, była zmuszona do korzystania z pomocy osób trzecich (koleżanki) także przy czynnościach higienicznych, iż okres, w jakim zmuszona była korzystać z pomocy osób trzecich został określony aż na 5 tygodni po 4 godzinny dziennie, co świadczy o znacznej skali pomocy udzielanej powódce oraz fakt, iż powódka po wypadku praktycznie nie mogła się samodzielnie poruszać przez dość długi okres czasu, pozostawała w swoim mieszkaniu. O skali krzywdy powódki świadczy również fakt, iż powódka przez okres 2 miesięcy pozostawała na zwolnieniu lekarskim lecząc skutki wypadku, iż nie wróciła w pełni do zdrowia – nadal ma ograniczenia w ruchomości stawu lewego kolanowego, odczuwa bóle kolana, zdarza się, iż noga jej puchnie, co niewątpliwie wpływa na większy rozmiar jej krzywdy i uzasadnia przyznanie powódce większej sumy tytułem zadośćuczynienia niżby wynikało to tylko i wyłącznie z ustalonego uszczerbku w jej zdrowiu i skali cierpień fizycznych odczuwanych w okresie leczenia obrażeń. W kontekście powyższych rozważań przyznana więc powódce kwota 20 000 zł tytułem zadośćuczynienia, choć jest kwotą wysoką, mając na względzie ustalone obrażenia u powódki, to jednakże nie może być uznana za nadmiernie wysoką w świetle wyżej omówionych okoliczności, nie narusza więc art. 445 § 1 k.c. w zw. z art. 444 § 1 k.c.

Mając powyższe na uwadze Sąd Okręgowy, na podstawie art. 385 k.p.c., oddalił apelację pozwanego, jako bezzasadną.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł zgodnie z wyrażoną w art. 98 § 1 i § 3 k.p.c. w zw. z art. 391 § 1 k.p.c. zasadą odpowiedzialności za wynik sporu i zasądził od przegrywającego spór skarżącego na rzecz powódki kwotę 900 zł. Na kwotę tą złożyło się jedynie wynagrodzenie pełnomocnika powódki, ustalone stosownie do § 2 pkt 4 w zw. z § 10 ust. 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 października 2015 r. w sprawie opłat za czynności radców prawnych (t.j. Dz. U. z 2018 r., poz. 265).